

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย มีประเด็นวินิจฉัยตามคำร้องรวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ หรือไม่

ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้ หรือไม่

ประเด็นที่สาม การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่สี่ หากกรณีเป็นการกระทำที่เข้าข่ายตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง จะถือเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ หรือไม่

คำร้องทั้งห้าเป็นกรณีที่ใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญโดยอ้างว่า ผู้ถูกร้องกำลังใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง

ผู้ถูกร้องต่างยื่นคำชี้แจงสรุปได้ว่า การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของคณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการพิจารณาดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภา ได้ดำเนินการโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ทุกประการ และเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติในส่วนใดที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐแต่อย่างใด

เนื่องจากหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยมีการปฏิวัติรัฐประหารหลายครั้ง ผลกระทบจากการปฏิวัติรัฐประหารทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งในการต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร ประชาชนชาวไทยได้เสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก แต่การเข้าสู่อำนาจหรือการให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น มิใช่เกิดจากการปฏิวัติรัฐประหารโดยกองกำลังทหารเพียงประการเดียว การให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจกระทำการโดยวิธีการอื่น ๆ ได้อีก ดังเช่น การปลุกระดมประชาชนให้ก่อการจลาจลเพื่อให้เกิดการล้มล้างการปกครอง หรือการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อป้องกันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิของบุคคลที่จะใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๘ จึงเป็นการใช้สิทธิในเชิงป้องกัน กล่าวคือ บุคคลผู้ใช้สิทธิต้องทราบการกระทำต้องห้ามนั้นขณะกระทำการหรือจะกระทำการ หมายถึงการกระทำต้องห้ามนั้นยังไม่สำเร็จหรือยังไม่ยุติสิ้นสุดลงโดยสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้การกระทำต้องห้ามนั้นสำเร็จเสร็จสิ้นไป

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง มอบอำนาจให้ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรตุลาการวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำต้องห้ามนั้นได้ อันเป็นมาตรการป้องกันการกระทำต้องห้ามที่จำเป็นต้องวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำต้องห้ามนั้นได้อย่างทันท่วงที สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเป็นการสนับสนุนการใช้สิทธิของประชาชน ดังนั้น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ นี้ จึงเป็นกรณีที่ต้องปรับบทกฎหมายว่า ผู้ทราบการกระทำมีวิธีการใช้สิทธิได้ ๒ ช่องทาง กล่าวคือ

(๑) มีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ หรือ

(๒) มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องทั้งห้าไว้พิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชะลอการพิจารณาลงมติร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในวาระ ๓ ไปก่อนจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญปรับบทกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ รับคำร้องที่ยื่นโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาเป็นกรณีแรก เพราะเป็นคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำ ส่วนการสั่งยุบพรรคการเมืองเป็นผลที่ต้องพิจารณาต่อไป ต่างกับคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญเรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๕๔ เป็นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองด้วยข้ออ้างตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันมีข้อความลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยไม่ได้ขอให้วินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำใด เป็นกรณีที่ยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ จึงไม่ได้ขัดแย้งกันอย่างไร

การที่ผู้ถูกร้องต่างยื่นคำชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องร่วมกันยื่นญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามอำนาจและกระบวนการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ตามข้อเท็จจริงรับฟังได้ยุติแล้วว่าการที่คณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้อง เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น เป็นไปตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา และนโยบายของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว นั้น เป็นนโยบายที่มาจากภาระที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ประกาศนโยบายในการเลือกตั้งโดยทั่วไปว่า เมื่อได้เป็นรัฐบาลแล้วจะดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยให้ประชาชนเป็นผู้ออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงเห็นได้ว่า การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการกระทำที่สืบ தொடเนื่องมาจากนโยบายของพรรคการเมืองได้หาเสียงไว้ต่อประชาชน อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของพรรคการเมือง ในกรณีบุคคลนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ ที่บัญญัติว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ แต่ถ้การปฏิบัติหน้าที่เป็นการกระทำต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งการให้เลิกการกระทำต้องห้ามนั้นได้

ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้ หรือไม่

ประเด็นที่กำหนดไว้นี้ เป็นการพิจารณาถึงกระบวนการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ มิใช่การพิจารณาวินิจฉัยประเด็นหลักเกี่ยวกับ การกระทำต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ โดยตรง ในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฯ มิได้กำหนดให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับตามประเด็นที่กำหนดไว้แต่อย่างใด ข้อโต้แย้งที่ว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยกำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และนำไปสู่การยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ผ่านการทำประชามติมาแล้ว โดยมีได้มีการจัดทำประชามติก่อนร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ มิได้บัญญัติให้ต้องจัดทำประชามติก่อน แต่รัฐสภาได้กำหนดในร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฯ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เท่านั้น มิได้มอบอำนาจให้สภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จัดทำขึ้นแต่อย่างใด สภาร่างรัฐธรรมนูญมีสมาชิกที่มีที่มาเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการคัดเลือกโดยที่ประชุมรัฐสภาจำนวนยี่สิบสองคน จึงเห็นได้ว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งทั้งทางตรงและทางอ้อมของประชาชน เป็นการยึดโยงโดยตรงกับประชาชนผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ เพื่อให้สะท้อนความต้องการของประชาชนตามหลักการของการจัดทำประชามติอยู่แล้ว

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้น ตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย ได้เคยมีการยกร่างรัฐธรรมนูญโดยรัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติเป็นผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีสภาผู้แทนราษฎรซึ่งในขณะนั้นมีสภาเดียวเป็นผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีฐานะเป็นรัฐสภาเป็นผู้ยกร่าง และการจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรผู้ยกร่างรัฐธรรมนูญ ดังเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สำหรับกระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วต้องมีการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ หากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติ เห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาใช้บังคับแล้ว ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญนั้นทูลเกล้าฯ ถวาย และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้

ตามรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕ และรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ที่ประธานกรรมการฯ ส่งไปถึงประธานรัฐสภา ตามหนังสือเลขที่ ๒๙๓๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๕ ปรากฏข้อมูลว่า สมาชิกรัฐสภาได้อภิปรายถึงการขอให้รอนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอญัตติไว้มาพิจารณาไปพร้อมกันด้วย ได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตรา โดยมีกรรมการบางคนสงวนคำแปรญัตติให้มีการทำประชามติก่อนร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ด้วย ซึ่งเห็นได้ว่า ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นการใช้อำนาจของรัฐสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ที่มีสมาชิกรัฐสภาที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน และสมาชิกวุฒิสภา ร่วมประชุมด้วยกันตามปกติ เป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภา ซึ่งเป็น “อำนาจตามรัฐธรรมนูญ” เช่นเดียวกับการใช้อำนาจตุลาการของศาลที่ต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญเช่นกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ไม่ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการใช้อำนาจแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐสภาไว้ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๑ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้หรือไม่ และต้องมีการทำประชามติก่อนร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฯ หรือไม่ เป็นอำนาจของรัฐสภาและองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเรียกร้อง หรือความวิตกกังวลในทางสังคมวิทยาการเมืองของประชาชนทุกภาคส่วนด้วย ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นนี้ได้

ประเด็นที่สาม การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ

โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดข้อห้ามอย่างชัดเจนว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยพระมหากษัตริย์ จะกระทำมิได้ และเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วให้ประธานรัฐสภาและรัฐสภาวินิจฉัยก่อนว่า ร่างรัฐธรรมนูญนั้นมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่เท่านั้น ไม่ได้ให้รัฐสภามีอำนาจเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ แต่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้ส่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดให้มีการออกเสียงประชามติของประชาชนว่าจะเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญของตนโดยตรง มิใช่สมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ที่เป็นผู้ใช้ “อำนาจตามรัฐธรรมนูญ” ในการตรากฎหมายตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเท่านั้น อันเป็นกระบวนการที่ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชน สมาชิกพรรคการเมืองและพรรคการเมืองทุกพรรค และประชาชนผู้เกี่ยวข้องทุกคน ต้องมีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับประชาชนทั่วไป เป็นพัฒนาการทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ให้ประชาชนได้ปรับปรุงทบทวนวัฒนธรรมทางการเมือง ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น และเป็นการยืนยันอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญของประชาชนที่ได้แสดงเจตจำนงด้วยตนเอง รัฐสภามิได้ใช้อำนาจตรารัฐธรรมนูญฉบับใหม่แต่อย่างใด ตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมิได้มีเนื้อหาหรือข้อความใดให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ผ่านการทำประชามติมาแล้วแต่อย่างใด แม้ในที่สุดเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ใช้บังคับแล้วต้องยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แต่เป็นการยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่ผ่านการทำประชามติเห็นชอบของประชาชนผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญร่วมกับพระมหากษัตริย์ โดยลำดับศักดิ์ของกฎหมายที่เท่ากัน รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมิได้ยกเลิกไปตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมอย่างใด รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังคงเป็นรัฐธรรมนูญที่มีสภาพบังคับอยู่ต่อไป จึงมิใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญนี้แต่อย่างใด

การที่ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการเปิดช่องให้มีกลุ่มบุคคลทำการยกเลิกรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ โดยไม่เชื่อถือที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ไม่เชื่อถือกระบวนการออกเสียงประชามติว่าจะสุจริตเที่ยงธรรม

และเห็นว่าจะมีการครอบงำทางความคิดได้ ผู้ร้องเห็นว่าสังคมมีความคลั่งใจในความสุจริตใจของพรรคเพื่อไทยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเชื่อว่ามีเจตนาซ่อนเร้นต้องการช่วยเหลือบุคคลบางคนให้ได้รับประโยชน์จากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นได้ด้วยความห่วงใยในชาติบ้านเมือง แต่เป็นความเชื่อและความคิดเห็นตามพฤติการณ์และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าในอนาคต ยังไม่อาจพิจารณาประกอบการดำเนินการของผู้ถูกร้องให้รับฟังข้อเท็จจริงได้ประการใด ข้อเท็จจริงที่จะใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของศาล ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้ว ในเวลาที่ศาลมีคำวินิจฉัย เพราะศาลมีหน้าที่ต้องให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย กรณียังรับฟังข้อเท็จจริงไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ถูกร้อง เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้อย่างใด

นอกจากนี้ กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ยังไม่เริ่มต้น และยังมีขั้นตอนอีกมาก ในขณะที่กระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ดำเนินการต่อไป เนื้อหาตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เริ่มชัดเจนขึ้น โดยต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในทั่วทุกภูมิภาคด้วย ตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๙๑/๑๑ วรรคสี่ เป็นโอกาสให้ประชาชนได้รู้เห็นรับทราบถึงพฤติการณ์ใดที่เกิดขึ้นอีก หรือในขั้นตอนที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จัดทำเสร็จแล้ว ประชาชนมีความวิตกกังวลสงสัยประการใดแล้ว ประธานรัฐสภาและสมาชิกรัฐสภาได้ดำเนินการให้มีการอภิปรายของรัฐสภา เพื่อความชัดเจน โปร่งใสประการใดหรือไม่ อันเป็นสัญญาณให้เกิดความไม่ไว้วางใจเพิ่มขึ้นอีก ประชาชนทุกคนสามารถช่วยกัน ตรวจสอบติดตาม และจัดการป้องกันมิให้ความวิตกกังวลนั้น ๆ เกิดขึ้นหรือสัมฤทธิ์ผลได้ในทุกขั้นตอนตามช่องทางต่าง ๆ ของกฎหมายและตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประเด็นที่สี่ หากกรณีเป็นการกระทำที่เข้าข่ายตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง จะถือเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือไม่

เมื่อได้พิจารณาเป็นยุติข้างต้นแล้วว่า การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๖ มิใช่การใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญนี้ จึงไม่มีกรณีต้องวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำใด และไม่มีกรณีใดที่ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองใดได้ กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ใดตามที่กำหนดไว้ในประเด็นที่สี่อีกต่อไป

ด้วยเหตุผลดังได้พิจารณาแล้วข้างต้น จึงเห็นว่ากรกระทำของผู้ถูกร้องทุกราย ไม่ใช่การกระทำต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ให้ยกคำร้องทุกคำร้อง

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ